

УДОСКОНАЛЕННЯ КУРСУ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ» В ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ ОБЛАСНОМУ ІНСТИТУТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Савченко В. А.

Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Анотація. Розглядаються сучасні підходи до вдосконалення професійної підготовки вчителів фізичної культури та вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру, в системі післядипломної педагогічної освіти. Обґрунтовано необхідність упровадження та доведено ефективність застосування інтерактивних методів навчання в процесі перепідготовки вчителів. Установлено, що при застосуванні методик: рольова гра, робота в групі, робота в парі – значно підвищився рівень засвоєння навчального матеріалу.

Ключові слова: професійна перепідготовка, підвищення кваліфікації, інтерактивні методи навчання.

Аннотация. Савченко В. А. Совершенствование курса «Методика преподавания физической культуры в начальной школе» в Днепропетровском областном институте последипломного педагогического образования. Рассматриваются современные подходы к совершенствованию профессиональной подготовки учителей физической культуры и учителей начальных классов, преподающих физическую культуру, в системе последипломного педагогического образования. Обоснована необходимость внедрения и доказана эффективность применения интерактивных методов обучения в процессе переподготовки учителей. Установлено, что при применении методик: ролевая игра, работа в группе, работа в паре – значительно повысился уровень усвоения учебного материала.

Ключевые слова: профессиональная переподготовка, повышение квалификации, интерактивные методы обучения.

Abstract. Savchenko V. Improvement of course «methods of teaching physical culture in elementary school» in Dnepropetrovsk regional institute of postgraduate education. This article reviews new approaches to improve the training of teachers of physical education and elementary teachers who teach physical education in the system of postgraduate education. The necessity to implement and proved the effectiveness of interactive methods of learning by training teachers. Found that when using role-play techniques, group work, work in pairs significantly increased level of learning.

Key words: professional retraining advanced training, interactive teaching methods.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сучасному етапі становлення та розвитку системи післядипломної педагогічної освіти особливо актуальною є проблема професійної перепідготовки вчителів фізичної культури та вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру.

Модернізація освітнього процесу спонукає до нового бачення професійної перепідготовки вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти відповідно до потреб людини і держави в професійних, всебічно розвинутих спеціалістах.

Неперервна освіта неможлива без процесу формування інформаційної культури фахівця з фізичної культури. Темпи розвитку соціуму, інтереси людей, потреби, що постійно змінюються, створюють передумови для фахівців сфери фізичної культури для опанування новими знаннями, новітніми спортивними й оздоровчими технологіями.

Сучасний ринок праці диктує необхідність постійного підвищення кваліфікації, оновлення фахових знань. До такої постановки питання готові лише фахівці, що володіють новою інформацією

й ефективно її використовують у педагогічній і управлінській діяльності. У зв'язку з цим доцільно говорити про вибудовування моделі інноваційної неперервної фізкультурної освіти. Дана модель повинна містити етапи навчання професії. На першому етапі вибудовуються взаємозв'язки предметних знань і професійних технологій, формується інноваційне мислення. На другому етапі структуруються нові знання і вміння, вивчаються інноваційні технології, що впливають на підвищення якості навчання. На третьому етапі вивчається наукова і інноваційна методологія з подальшим її застосуванням на практиці. Дуже важливий момент у процесі формування фахівця з фізичної культури і спорту нової формації – урахування обставин динаміки якостей професійного становлення, професійної компетенції та професійного інноваційного мислення в предметній галузі [3].

Зазначимо, що в дослідженнях В. М. Буренко розроблено й теоретично обґрунтовано модель професійної перепідготовки вчителя в системі післядипломної педагогічної освіти на засадах андрагогічного підходу. Її компонентами дослідник вважає вимоги до діяльності, методи й принципи навчання дорослої лю-

дини. Запропонована модель включає таке:

- методи навчання (групові, ігрові, рефлексивні, комбіновані, інтегровані, проблемно-пошукові);
- мотивацію навчання (досвід учителя, індивідуальні можливості, індивідуальні стилі навчання, активні форми роботи з розвитку професійних умінь, роль викладача в створенні оптимальних умов для професійної перепідготовки вчителя);
- принципи навчання дорослих (самостійне навчання, спільна діяльність, урахування досвіду, індивідуалізація, системність, контекстність, актуалізація, еkleктичність, самосвідомість);
- принципи педагогічної творчості викладача (суб'єктивність, діагностика, оптимальність, взаємозалежність) [1].

Аналіз педагогічних умов та обставин, напрямів оптимізації функціонування інститутів післядипломної освіти показує, що вони є важливим чинником професійного самовизначення вчителя. Для прикладу, сучасних учителів недостатньо готують у педагогічних ВНЗ до групової роботи в межах міждисциплінарного підходу [2].

Використовуючи сучасні підходи до навчання в інститутах післядипломної педагогічної освіти, можна досягти психологічного клімату в групах, який сприятиме засвоєнню навчального матеріалу, допомагатиме співробітництву між викладачем та групою, що значною мірою покращить процес навчання, а в подальшому вчителі зможуть навчити основам фізичного виховання та безпечної поведінки.

Для підвищення ефективності навчально-виховного процесу в системі післядипломної педагогічної освіти необхідно шукати нові шляхи вдосконалення викладання предмету «Фізична культура» [4].

Розгляду проблем та перспектив удосконалення системи післядипломної педагогічної освіти присвячено дослідження таких науковців: Железняк Ю. Д. (2006), Карченкова М. В. (2006), Сластенін В. А. (2000).

Мета роботи – обґрунтувати важливість впровадження інтерактивних методів навчання на курсах підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури та вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру.

Виклад основного матеріалу. Модернізована освітня система майбутнього виростає з діючої системи освіти шляхом подолання протиріч, які виникають у процесі розвитку її елементів. У свою чергу, подолання суперечностей потребує не просто вдосконалення, а радикальної перебудови всіх ланок освіти, переходу до якісно нового стану викладання навчальної дисципліни. Становлення і розвиток елементів освітньої системи розглядається нами як найважливіший напрям модернізації освіти.

Зміст педагогічної освіти сьогодні розглядається в Дніпропетровському інституті післядипломної педагогічної освіти, як:

- система узагальнених фундаментальних загальнонаукових, спеціальних, психолого-педагогічних і методичних знань;
- система узагальнених, спеціальних, психолого-педагогічних, методичних, дослідницьких умінь, прийомів та способів діяльності;
- досвід творчої практичної професійної діяльності;

- досвід емоційно-вольового ставлення, інтелектуального й педагогічного спілкування з учнями, батьками, колегами.

Курсову перепідготовку в 2009 році пройшли: вчителі фізичної культури – 252 особи, вчителі початкових класів, які викладають фізичну культуру – 653 особи. Значно збільшився цей показник у 2010 році: перепідготовку пройшли 317 учителів фізичної культури і 782 вчителі початкових класів, які викладають фізичну культуру. Але на кінець 2011 року кількість вчителів знизилась, перепідготовку пройшли 221 вчитель фізичної культури і 578 учителів початкових класів, які викладають фізичну культуру.

Аналіз показників освітнього рівня вчителів фізичної культури та вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру в загальноосвітніх навчальних закладах Дніпропетровської області, свідчить про зменшення кількості вчителів фізичної культури, які мають вищу категорію, на 1,7 %, категорію «спеціаліст» – на 18,4 %, серед учителів початкових класів, які викладають фізичну культуру, зменшилася кількість вчителів, які мають вищу категорію, на 7,1 %, другу категорію – на 2,7 %, спеціалістів – на 15,3 %, молодших спеціалістів – на 2,7 %.

Вивчення освітнього рівня вчителів фізичної культури та вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру в загальноосвітніх навчальних закладах Дніпропетровської області, при проходженні курсової перепідготовки показує необхідність підвищення кількості вчителів, які повинні мати вищу та першу категорію, заохочення в підвищенні кваліфікації вчителів, які мають категорію «спеціаліст», що, на наш погляд, буде сприяти втіленню інноваційних технологій навчання у фізичному вихованні та покращенню системи організації фізкультурно-оздоровчої роботи.

Аналіз системи перепідготовки кадрів у Дніпропетровському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти свідчить про те, що 60,5 % вчителів початкової школи викладають фізичну культуру та не мають спеціальної освіти, тому наш інститут уперше серед інститутів післядипломної педагогічної освіти для того, щоб посилити систему перепідготовки фізкультурних кадрів серед вчителів початкових класів, з 2009 року почав проводити додаткові курси з перепідготовки вчителів початкової школи за спеціальним навчальним планом.

Важливим напрямком нашої роботи при викладанні спецкурсу «Методика викладання фізичної культури у початковій школі» є навчання вчителів фізичної культури та вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру, за тренінговою методикою навчання.

У результаті підготовки на курсах підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури та вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру, вчитель:

- отримує цілісне уявлення про впровадження уроків за інтерактивними методами навчання, його базові ідеї, основні завдання, принципи навчання, методи організації навчально-виховного процесу, координації дій його учасників і процедуру оцінювання;
- отримує базову інформацію з теорії та методики викладання фізичної культури;
- оволодіває сучасними методиками інтерактивної групової роботи;

– отримає комплект навчально-методичної літератури;

– у разі успішного закінчення курсів з підвищення кваліфікації отримує сертифікат про проходження курсів за інноваційними методами навчання.

Для проведення спецкурсу «Методика викладання фізичної культури в початковій школі» за тренінговою методикою нами були використані різні інтерактивні методи навчання: мінілекції, дискусії, робота в групах, рольова гра, інформаційне повідомлення, мозковий шторм, рухливі ігри.

Рівень засвоєння знань з теорії та методики викладання фізичної культури в початковій школі після закінчення спецкурсу оцінювався за допомогою анкетних даних та педагогічного спостереження.

При використанні методу «рольова гра», яка проходила шляхом розігрування певних ситуацій, імітації реальних подій, нами встановлено, що рівень засвоєння знань учителів з теорії та методики фізичного виховання підвищився на 37,7 %. При роботі в групі вчителі обдумували проблемні питання щодо викладання фізичної культури, самостійно досліджували спірні питання, кожна робота в групах завершувалась презентацією колективної роботи та обговоренням її результатів. При такій роботі засвоєння матеріалу з теорії і методики викладання фізичної культури підвищилося на 31,3 %. Під час роботи в парах учителі навчали один одного, ділилися досвідом роботи. Аналіз обробки даних після проведення експерименту показує, що рівень засвоєння знань при застосуванні форми роботи в парах підвищився на 23,2 %. Заняття за тренінговими методами навчання мали позитивне емоційне забарвлення, що сприяло пізнанню та створенню мотивації до навчання в учителів фізичної куль-

тури та вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру, яка обумовлювалась самою діяльністю вчителів. Значна ефективність виявилась також при застосуванні методів мозкового штурму та дискусії. Рівень засвоєння матеріалу підвищилось відповідно на 22 % та на 16 %.

За даними матеріалів дослідження, ми бачимо, що після експерименту найбільші позитивні зміни відбулися при застосуванні методики рольова гра, робота в групі, робота в парі.

Висновки:

1. У результаті проведених досліджень ми з'ясували, що найбільш ефективними інноваційними методами навчання на курсах підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури та вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру, виявились методи: «рольова гра», робота в групах, робота в парах. Їх застосування забезпечує максимально мотиваційне навчання.

2. Метод «рольова гра» краще за інших ураховує навчальні потреби вчителів, активізує їх пізнавальну діяльність.

3. Використання інтерактивних методів навчання в системі післядипломної освіти дозволить максимально підвищити професійний рівень вчителів.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку. У перспективі планується оптимізувати процес перепідготовки висококваліфікованих вчителів фізичної культури та вчителів початкових класів, які викладають фізичну культуру, у викладанні курсу «Методика викладання фізичної культури» в Дніпропетровському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти.

Література:

1. Буренко В. М. Роль викладача у створенні сприятливих умов для навчання дорослих / Буренко В. М. // Теоретичні питання освіти та виховання : [зб. наук. пр.]. – К. : КНЛУ, 2001. – № 17. – С. 179–181.
2. Джура О. Д. Умови та ефективність професійного самовизначення особистості / Джура О. Д. // Нова парадигма. – Запоріжжя, 2003. – Вип. 34. – С. 86–100.
3. Магин В. А. Научно-исследовательская работа в профессиональном становлении специалистов по физической культуре и спорту / В. А. Магин, П. Ю. Тищенко // Теория и практика физической культуры. – 2007. – № 6. – С. 2–3.
4. Полулях А. Формування здорового способу життя школярів засобами фізичного виховання в умовах ступеневої освіти / Полулях А. // Фізичне виховання в школі. – 2002. – № 4. – С. 35–38.